

UKRAINAKO GERRA BUKATZEAR

“EUROPARROK, GERRARAKO PREST!”

Orain Errusiak inbaditu behar ei du Europa eta horren aurrean berrarmatze basatia bultzatu behar dute Europar Batasuneko herrialdeek.

Lehen Sobietar Batasunak egin behar zion eraso, eta Gerra Hotzak ia mundua irentsi zuen. Gezurra zen ordukoa, eta gezurra da gaur egungoa, baina balio du ekonomia modu krudelenean eta arriskutsuenean sustatzeko, defentsa industriarekin; edo EBko herrialdeak eta herritarrak etsaiaren aurrean kohesionatzeko. Jokoaren erdian dago Ukrainako gerra, menia errealitate egiteko ahaleginean.

 XABIER LETONA BITERI

Berrarmatze berri honen ardaztean dagoeneko badira Ukrainako gerrako milioi bat hildako. Zifrak izan daitezke apur bat txikiagoak edo handiagoak, baina edozein kasutan ehunka mila lirateke alde bietan hildakoak eta zauritutakoak. Donald Trump AEBetako lehendakari hautatu eta azkar hasi zen su-etena bultzatzen –bere estiloan, 24 ordutan bideratu behar zuen afera–, baina asteak daramatzate hitz egiten eta aurreapenak urriak dira. Hala ere, herrialde biei interesatzen zaie su-etena, baita dirua jartzen duten AEBei ere, eta denak adierazten du, kosta ahala kosta, lortuko dutela. Une honetan negoziatzioen egoera zein den aztertzen da ondorengo lerroetan.

“GERRA BUKATU DA”

Jeffrey Sachs ekonomialari estatubatuarren ustea da. Badu zer bait jakiteko moduko bizitzarik. Bera izan zen 1992an Errusian indarrean jarri zen liberalismo basatiaren arkitektoa, eta harrez geroztik AEBak, EB, Ukraina eta Errusiaren arteko harremanak oso gertutik jarraitu ditu, askotan bertatik bertara, aholkulari gisa. Hala zioen Europako Legebiltzarrean otsailean emandako hitzaldi batean: “Gerra bukatzen ari da. Beraz, mesedez atera ezazue burutik. Mesedez, esaiezue zuen lagunei bukatu dela”. Analista eta diplomatiko gehienak dira iritzi berekoak.

UKRAINA GALTZEN ARI DA

2022ko otsailean Errusia Ukrainan sartu zenean, “operazio militar berezia”

deitu zion inbasioari. Denbora gutxian Kiev hartzeko asmoa zuen, agintzaritza aldaketa behartu, eta bereziki, Ukraina NATOn sartzea saihestu. Ukrainak, aldiz, indartsu erantzun zuen eta, Mendebaldearen laguntza militarrekin, Errusiako indarrak atzera bota zituen, gerra batez ere Ukrainako hego-ekialdera eramanda. 2023an Ukrainak egin dako kontraerasoa oso gaizki atera zitzaien. 2024an, aldiz, arrakastaz hartu zuen Errusiako Kursk eremua, baina gero porrot egin du eta Errusiak hila-bete batzuetan ia osoa berreskuratu du. Errusiak gaur egun Ukrainako lurraldearen %18 bat kontrolatzen du. Balia-bide ekonomiko eta demografikoen ikuspegitik ere Errusiak Ukrainak baino askoz hobeto eutsi diezaioke gerrari.

Sabin Howard eskultorearen *A Soldier's Journey* (Soldaduairen bidaia) obraren zati bat.

Nazioarteko zigor ekonomikoek min handia egiten diote Errusiari, baina horien aurrean pentsatu baino hobeto erantzun du Kremlinak.

MENIAK DENBORA BEHAR DU

Saudi Arabian sinatutakoaren arabera, Ukrainak eta Errusiak adostuta dute energia azpiegiturei erasorik ez egiteko akordioa, baina ez ei da betetzen ari. Itsaso Beltzean militarki ez jarduteko ere ados jarri ziren bi aldeak, baina akordioa ez da indarrean sartu, batez ere Errusiak nekazaritza esportazioei lotutako zigor ekonomikoak altxatzeko baldintzak jarri dituelako, eta AE-Bak ados egon arren, Ukraina eta Europar Batasuna ez daude. Herrialdea odolusten duen gerra bukatzea nahi

Apurka eraikitako
abantaila sendoa lortu
dute errusiarrek,
eta ez daude edozein
akordio lortzeko prest

dute errusiarrek, baina apurka eraikitako abantaila sendoa lortu dute, eta ez daude edozein akordio lortzeko prest. Denak adierazten du negoziatorako denbora hartuko dutela eta, bake sakona baino, su-eten luze bat erdituko dela. Denbora horretan alde biek izango dute berrarmatzeko aukera.

LURRALDE GALDUAK?

Ukraina ekialdean Krimea, Donetsk, Luhansk, Kherson eta Zaporizhiako eskualdeen gehiengoa Errusiaren menpe dago. Krimea 2014an bereganatu zuen, beste biak inbasioaren aurretik Errusiako errepublika autonomo gisa onartu zituen Moskuk, eta azken biak 2022ko irailean. Ukrainako gerrako

Armada ukrainarrak gero eta arazo handiagoak ditu herritarrak gerrara eramateko.

arazorik arantzatsuena da, Errusiak be-
reak direla onartzea eskatzen du, baina
Ukrainak ez du horrelakorik onartu-
ko, eta Europar Batasunak ere ez, gaur
egun dioenez. Irtenbide gisa aipatzen
da Ipar Korea eta Hego Korearen arteko
formula, non 1953tik gaurdaino su-eten
luze batean bizi diren. Ez da bake era-
batekoa, gerra arriskua gainean da beti,
baina bake egoera dago. Formularen
arabera, lurraldeen artean mugatzat

Ukrainako lurraldeen
irtenbide gisa aipatzen
da Ipar Korea eta Hego
Korearen arteko formula,
non 1953tik gaurdaino
su-eten luze batean
bizi diren

NATO: AZKENEAN UKRAINA KANPO

2008tik ari da aztertzen NATO
Ukraina erakundean sartzea, bai-
na Errusiak beti ohartarazi du
hori akats handia litzatekeela.
Aditza ematen denez, su-etena-
ren negoziazioetan onartuta dago
jada Ukraina ez dela NATO-n sartu-
ko. Trukean, NATOk eta bereziki
Europar Batasunak sendotasunez
jarraituko dute Ukraina militarki
hornitzen. Horretarako Kievek hi-
tzarmenak indartuko ditu hainbat
herrialderekin, barbarako Fran-
tzia, Erresuma Batua edo Alema-
niarekin. Behin su-etena erdietsi-
ta, Frantzia eta Erresuma Batua
soldaduak bidaltzeko prest daude,
baina Errusiak ez ditu onartzen,
etsaitzat hartuko lituzke. Aurretik
ere, bai 2015eko Minskeko akor-
dioetan, bai gerraren lehen asteet-
an Turkian egindako bake nego-
ziazioetan NATOrena aski garbi
zegoen. ●

DATU PERTSONALEN BABESA
EUROPAKO ARAUTEGIA

Zure enpresa egokitzen
lagunduko dizugu

SIGACUS

☎ 943 453 588 · www.sigacus.com

ERRUSIAREKIKO GERRA HAUSPOTZEN

UKRAINAREN ONDOREN POLONIA?

Europar Batasunak Ukrainako gerra hauspotu du Kiev armaz hornituta, eta menia oraindik airean delarik, gerraren zikloan murgilduta dago bete-betean. Hori bai, bere diskurtsoa modulatzan ari da, eta gero eta gehiago hitz egiten du balizko su-etenaz. Berrarmatzea bultzatu bidean, EBko ahots esanguratsu askok diote Ukrainako gerraren ondoren Errusiak Georgia, Moldavia edo herrialde baltikoak inbadituko dituela, edo Polonia edo Errumania ere bai. Arrazoi historikoak eta Errusiarekiko hurbiltasuna medio, bistan da Europako ekialdeko eta mendebaldeko herrialdeen Errusiarekiko beldurra zeharodesberdina dela.

ERRUSIAREN ERASOA EZ DA SINESGARRIA

Hemendik hamar urtera zer gertatuko den jakiterik ez dago, baina orain, Ukrainako gerrak ekarri dizkion galera handien ondorioz, Errusia guztiz ahulduta dago zentzu guztietan. Akats estrategiko itzela eginda, Errusiak Kiev hartu nahi izan zuen 2022ko otsailean, baina atzera egin behar izan zuen, eta ekialdeko lurretan finkatu zuen frontea. Han, poliki eta sendo aurrera egitea lortu du, beti ere apur-apurka eta galera handiekin. EBk ez du berezko egitura militarrik, baina EBko herrialdeen ahalmen ekonomiko eta militarrek txiki uzten dituzte Errusiaren indarrak, salbu eta armamentu nuklearrean. Nola ausartuko da NATOk herrialde bati eraso egiten, dakienean egoera horretatik onik ateratzeko aterabide bakarra erantzun nuklearra

dela? Probokazio oso larriren bat jasan beharko luke horrelakorik gertatzeko, eta bakarrik gerta liteke AEBek segurtatuko balute haien nagusitasunak errusiarren ahalmen nuklearra neutraliza dezakeela. Ronald Reaganen garaiko misilen aurkako babes sistematik ari dira horretan, baina gerta liteke halarik mundua arriskuan jarri barik?

NATO-ERRUSIA: TOPO EGIN DUTE

1990eko hamarkadatik ari da egiten ekialdera NATO eta, norabide horretan, azkenean ezinbestean egin du topo Errusiarekin. Europak Errusia inperiala agertu nahi du honek azken hamarkadetan izan dituen gerrak azaleratuta, hala nola Txetxenian, Georgian eta Donbasen; horietan guztietan arrazoi historiko sakonak daude, baina baita NATOren urreratzea ere. 2014an Krimea inbaditu zuenean Errusiak oso deiar serioa jo zuen, “ez segi ekialderako bidean”, baina ez zitzaion kasurik egin eta Ukrainako gerra etorri da. 2015ean Minskeko akordioak errealitate bat izan ziren, lorpen handia, baina EBk ez zuen ahalegin seriorik egin haiek egikaritzeko, bere hainbat mandatarik onartu izan duten moduan. Orain, Ukrainaren “neutraltasuna” ezinbestean egongo negoziazio mahaian.

PUTIN, HITLER BERRIA

Justifikazioak eraikitzeke, Saddam Hussein Irakeko buruzagi ohia Hitlerrekin parekatu zuten behin eta berriro hura preso egin eta hil aurretik. Orain berdin egiten dute Vladimir Putin buruzagi errusiarrarekin, eta hura

ez da inongo santu bakezalea, baina Husseinek izan zuen moduan, Putinek berak ere bi fase oso argiak ditu Mendebaldearekiko harremanean: lehenengoa, 2000tik 2014ra, Krimeako inbasioa arte; eta bigarrena, hortik eta gaur egunera arte. Lehenengoan bere Mendebalzaletasuna erakutsi zuen eta saio ugari egin zituen Errusia Europako herrialde gisa har zezaten, bat gehiago izateko; bigarrenean, lortu gabeko helburu horiek baztertu, Europan bere bakardadea onartu eta sobietar errepublika ohiak eta BRICSeko herrialdeekiko harremana ondo finkatzeari lotu zitzaion. Sergei Lavrov Errusiako atzerri ministroak hala formulatu du harremanen egoera berria: “Ezin ditugu Europar Batasuna eta Errusiaren arteko harremanak Gerra Hotzaren garaian moduan ikusi, orduan munduko arazoan muinean zeuden biak, gaur egun ez”.

GERRAK ERAIKI BEHAR DU EUROPAR BATASUNA?

Gerra giltzarri izan da Europako egungo estatu-nazioen sorreran, eta bali-teke Europar Batasunak gerra baten aitzakia behar izatea europar nortasun berri bat finkatzeko. Sorreran sei estatu zirenak gaur egun 27 dira, eta gero eta nekezagoa zaie norabide bat finkatzea. Herrialde denek dituzte antzeko arazoak, baina baita oso desberdinak ere, eta Hego-Ipar banaketa historikoari aspaldi gehitu zitzaion mendebalde-ekialde banaketa. Egoera horren aurrean, Ukrainaren aldeko jarrera eta Errusiaren aurkako berrarmatzea batasunerako akuilu gisa darabilte egun EBko agintariek.

EUROPAR BATASUNA ETA ERRUSIA

'OSTPOLITIK',
OIHARTZUN FIN HURA

Gerra Hotza bultzatu zuten politiken alboan egon ziren ere bakearen aldeko ildoak. Ez zuten Ekialdea eta Mendebaldea batzeko moduko berregituraketa politiko berririk ekarri, baina errealitate berriak josi zituzten Europako Mendebaldea eta Ekialdearen artean. Horietako esanguratsuena izan zen Alemaniako sozialdemokraziak bultzatu zuen *Ostpolitik* edo ekialdeko politika. Errusiako gasarekin, oraintsu arte iritsi zaigu haren oihartzun ñimiño bat.

 XABIER LETONA BITERI

Europarrek euren etxeetan bi aste-rako biziraupen *kit*-a osatu behar dutela irentsi ondoren, bakarrik falta zaie entzutea, sasoi baten moduan, eraso nuklearraren aurkako babes guneak eraiki behar direla han-hermenka. Lasai baina, arma lasterketa berriaren beharrak eskatu ahala, dena etorriko da. Honek guztiak, ezinbestean dakar Gerra Hotzaren oihartzuna eta, zehazki, haren bukaerarena: 1980ko hamarkadaren amaiera eta, bereziki, 1990eko hamarkadaren hasiera.

1985ean Sobietar Batasuneko Alderdi Komunistako idazkari nagusi hautatu zuten Mikhail Gorbaxov giltzarri izan zen Gerra Hotzaren amaieran. 1989an Berlingo Harresia erori zen, 1990ean Alemania biak batu ziren eta 1991ren amaieran, guztiz ezustean, Sobietar Batasuna desegin zen. Testuinguru horretan guztian, Europako Ekialdeko eta Mendebaldeko indarrek negoziazio prozesu konplexua ehundu zuten Alemaniaren batasuna eta Europako Ekialdeko estatuen zabalkunde bideratzeko.

Sobietarrak banatuta zeuden gizarte komunistaren irekierari buruz, baina Gorbaxovek gidatzen zuen alderdiko sektoreak bederen argi ikusten zuen garai historiko hartan Sobietar Batasunean hiru oinarri ezinbestean garatu behar zituztela: batetik, barne mailan komunismoak egin behar zion nolabaiteko lekua merkatu ekonomiari; bestetik, Alemania bien batasuna baliatu behar zuen Europako Mendebaldeko estatuekin harreman berria finkatu eta, AEBen babesetik at, "Europako etxe batua"-ren eraikuntza bideratzeko.

Hirugarren oinarria segurtasunari lotuta zegoen: Varsoviako Ituna desegin ondoren, Sobietar Batasunak lortu behar zuen Mendebaldearen bermea NATO ekialdera ez hedatzeko. Bigarren Mundu Gerran Alemaniak Sobietar Batasuna inbaditzeak milioika sobietarren heriotza eragin zuen, eta sobietar agintarien hamarkadetako mamu handienetako bat izan zen horrelako egoera bat saihesteko baldintzen finkatzea. Horregatik, Alemania batuak mamu zaharrak pizten zituen sobietar mandatarien artean; oraingoan, gainera, ez bakarrik Alemaniagatik, bereziki AEBengatik.

Willy Brandt (eskuinean) eta Willi Stoph Ekialdeko Alemaniako buruzagiaren bilkura 1970ean.

NATO-REN HEDAPENA EUROPAN

1949	1952	1955	1982	1990	1999	2004	2009	2017	2020	2023	2024
12	+2	+1	+1	+0	+3	+7	+2	+1	+1	+1	+1

“HAZBETE BAT ERE EZ EKIALDERANTZ”

1990ean eta 1991n negoziazio sakonak izan ziren aipatu hiru oinarri horien bueltan eta egindako dozenaka bilera eta gailurretan, NATOk kideek, eta bereziki AEBek, behin eta berriz, artez eta moldez, adierazi zieten Gorbtxovi eta Eduard Xevardnadze Sobietar Batasuneko Atzerri ministroari erakunde militarra ez zela ekialderantz zabalduko. James Baker AEBetako Estatu idazkariaren esamoldea historiara pasatu da: “Hazbete bakarra ere ez da mugituko ekialderantz”. 1990eko otsailaren 9an bi buruzagi sobietarrekin izandako bilertan esandakoa da.

Egun batzuk lehenago Mendebaldeko Alemaniaren Atzerri ministro Hans-Dietrich Genscherrek asmo bera adierazi zuen Alemaniaren batasunari buruzko hitzaldian, Bavieran: Europako ekialdeko aldaketek eta Alemaniako batasun prozesuak ez zuten gutxietsi behar sobietarren segurtasuna, eta beraz, NATOk baztertu behar zuen ekialdera zabaltzea. Ondorengo hilabeteetan Frantzia eta Erresuma Batuko buruzagiak ildo bereetik mintzatu ziren, izan François Mitterrand Frantziako lehendakaria edo Margaret Thatcher, Erresuma Batuko lehen

ministroa. 2017an AEBek argitara eman zituzten garai hartako agiriekin batzen dituzte bilera, hitzaldi eta gailurretan esandakoak, eta horietan ondo ikus daitezke horiek guztiak. (<http://nsarchive.gwu.edu>).

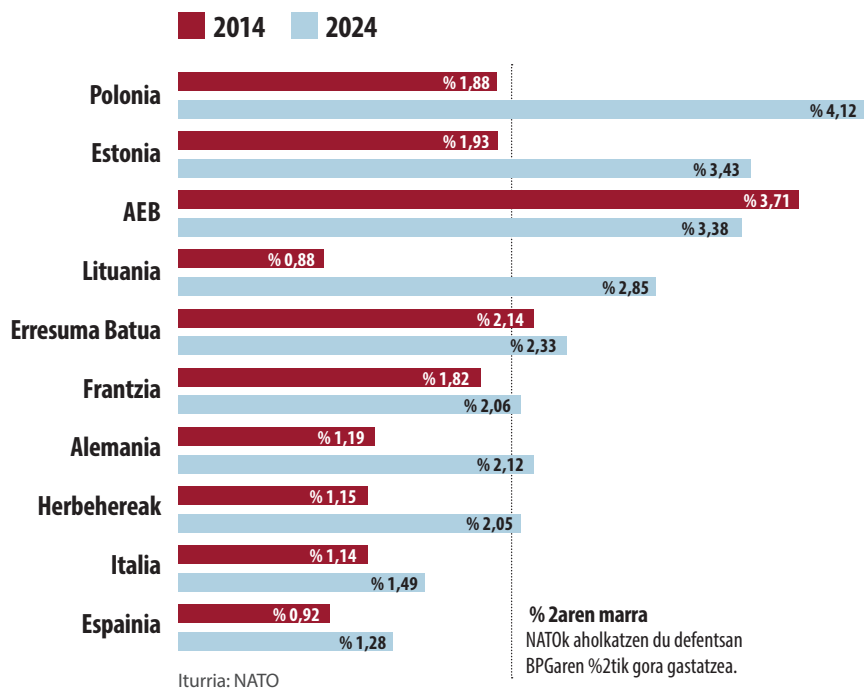
Hizketaldi horiek guztiak Alemaniaren batasuna bideratzeko *Bi gehi lau* izeneko itunean finkatu ziren: bi Alemaniak gehi AEBak, Sobietar Batasuna, Erresuma Batua eta Frantzia, Bigarren Mundu Gerraren ondorengo Europaren berrantolaketa politikoa bideratu zuten indar nagusiak. 1990eko abenduan sinatu zen ituna, baina hartan ez zen idatziz ageri NATO ez zela ekialderantz zabalduko. Zergatik? Besteak beste, AEBek ez zutelako gisa horretako sinesmenik. Alemaniak gaiaz argitara emandako garai hartako dokumentuetan ere argi ikusten da nola Genscher Atzerri ministroak behin eta berriro adierazten dien mandatarari ugariri NATOk ez lukeela hedatu behar ekialderantz.

GORBATXOV ENGAINATU ZUTEN

Laster hasiko ziren ikusten kontrako norabidean zihoazen adierazpen eta neurriak. Denborak argi utzi du AEBak joko bikoitzean ari zirela. Hasteko, Genscherrek 1990eko amaiera aldera AEBetara

egin zuen bisitan argi utzi zioten AEBak ezin zirela konprometitu etorkizunean ekialdera ez zabaltzearekin. 1991ko azaroan NATOk gailurra egin zuen Erroman eta han ere argi zehaztu zen Varsovia-ko Itunaren desagertzeak ez zela bere helburuei eragiten, eta egoerak eskaintzen zuela aukera berri bat segurtasuna modu zabalagoan ulertzeko. 1990eko bigarren erdialdean hasiko ziren NATOn sartzen Europako Ekialdeko lehen herrialdeak: Hungaria, Polonia eta Txekiar Errepublika 1999an; 2005ean Lituania, Letonia, Estonia, Bulgaria, Errumania, Eslovakia eta Eslovenia.

Luze eta zabal hitz egin da Alemaniako Batasunaren testuinguruan Sobietar Batasunari NATO ekialderantz ez zabaltzeko emandako bermeei buruz. Askok uste dute ahozko bermeak nahikoak zirela, baina egia da ez zela zehatz mehatz inongo akordiotan idatzi. Vladimir Putin egungo buruzagi errusiarrak sarri gogorarazten du hori Gorbtxovi ziria sartu ziotela azpimarratzeko. Mary E. Sarotte historialari estatubatuarrek Mendebaldeko posizioak agertzen ditu *Not One Inch: America, Russia, and the Making of Post-Cold War Stalemate* (Hazbete bat ere ez: Amerika, Errusia eta Gerra Hotzaren ondorengoaren geldialdia)

NATO-KO HERRIALDEEN DEFENTSA GASTUA (PPG-REN %TAN):**2014-2024**

2022an idatzitako liburuan, eta bere ondorio nagusietakoa da, hori bilera batzuetan esan bazen ere, ez zela NATOren garaiko izpirituen adierazle. Liberal eskuindarrek sarri diote ez dagoela gaia jorratzen duen berea moduko libururik.

AEBetan ere denek ez zuten ikusten egokia NATOren ekialderanzko zabalitze hori. Horietako ahotsetako bat izan zen George F. Kennan, Gerra Hotzeko amerikar administrazioaren ahots esanguratsuenetako bat. 1998an AEBetako Senatuak zabalkunde horri argi berdea eman behar zion egunetan Kennanek zera adierazi zuen *New York Times*-eko elkarrizketa batean: "Uste dut hau Gerra Hotz berri baten hasiera dela (...) Uste dut errusiarrek, gradualki, kontrako norabidean erantzungo dutela eta haien politikei eragingo diela. Akats tragikoa da. Ez zegoen horretarako inongo arrazoirik. Inor ez zen ari inor mehatxatzen".

Edozein kasutan, eta interpretazio historikoak albo batera utzita, NATOko mapari begiratzea besterik ez dago azken hiru hamarkadetan erakundea ekialdera nola zabaldu den ikusteko, Finlandiatik hasi eta Turkiaraino.

1987 eta 1991 artean Sobietar Batasunean AEBetako enbaxadore izan zen

Jack Matlock-ek ere begirada kritikoa luzatu zion hedapenari: "Arazoaren muina ez zen izan behar NATO zabaldu ala ez, baizik eta aztertzea AEBek nola berma zezaketen Europako Erdialdeko herrialdeen independentzia eta, aldi berean, kontinentearen segurtasunaren ardura europarrengan utziko zuen segurtasun sistema baten sorrera".

EUROPA BATUAREN AMETSA

Esaten da azken mendeetako Errusian beti egon direla bi joera handi: batetik, Europako Mendebaldeko herrialdeekin harreman sistema bat eraikiko lukeena; bestetik, eslavofiloen korrontea, errusiarren berezko bideak eraikitzearen aldekoagoa. Gerra Hotzaren amaierarekin, Mikhail Gorbaxov-ek eta Europako beste lider askok sinistu zuten blokeetatik haragoko Europa bat eraikitzea posible zela. Sobietar Batasunaren ekonomia egoera kaskarrak bultzatuta, Gorbaxov Europako etxe batuaren ideia aurkeztu zuen Europan barrena 1985etik 1991ra.

Baina Gorbaxov ez zen garai horretan bestelako Europaz amesten zuen buruzagi bakarra. Vaclav Havel Txekoslovakiako azken lehendakariak ere egin

MUNDUAN DEFENTSA GEHIEN GASTATZEN DUTEN HERRIALDEAK

(milioi eurotan, 2023ko datuak)

1. AEB	686.541
2. Txina	207.310
3. Errusia	74.451
4. India	48.853
5. Alemania	47.169
6. Australia	47.016
7. Erresuma Batua	45.279
8. Saudi Arabia	41.462
9. Frantzia	41.411
10. Hego Korea	37.946
11. Japonia	35.747
12. Italia	33.349
13. Kanada	32.719
14. Ukraina	27.040
15. Arabiako Emir. Bat.	25.266
16. Turkia	22.714
17. Israel	21.902
18. Polonia	18.621
19. Brasil	16.931
20. Taiwan	16.503
21. Herbehereak	15.751
22. Espainia	13.625

Iturria: Wikipedia / Global Firepower

zituen blokerik gabeko Europaren aldeko adierazpenak, Wojciech Jaruzelski Poloniako azken agintari komunistak ere bai, edo Lohtar de Miziere Ekialdeko Alemaniako atzerri ministroak. Mendebaldeko aldean, Charles De Gaulle buruzagi frantziarrak ere hitz egin zuen Uraletarainoko Europaz, eta behin baino gehiagotan erakutsi zuen estatubatuarrekiko distantzia. Geroago, François Mitterrand presidenteak ere hitz egin zuen segurtasun sistema berri baten eraikuntzaz, zeinetan Errusiak ere egon behar zuen: "Europa jadanik ez da izango azken mende erdia ezagutu duguna". 1975ean sinatutako CSCEko Helsinkyko Akordioak edo 1990eko Parisko Gutunak ageri zuten egosten ari zen giro berri horren kutsurik: "Europaren banaketa eta konfrontazioaren garaia bukatu da", zioen azken honek bere hitzaurrean.

OSTPOLITIK: ZABALDU EKIALDERA

Gaur egun, balizko Europa berriaren ikuspegi hori oihartzun fin bat besterik ez da Gerra Hotza bizi izan zutenentzat, eta belaunaldi gazteagoentzat oihartzunik ere ez. Egia esan, AEBrik gabeko Mendebaldeko eta Ekialdeko Eu-

ropa berriaren errealiterik txikiena ere ez zen gauzatu, ezpada hainbaten desiotan. Baina amets horrek izan ditu hainbat hari zintzilik, izan Gorbaxoven “Europako etxe batua”, izan askoz lehenago egosi zen Alemaniako *Ostpolitik*, Alemaniako Alderdi Sozialdemokratako (SPD) buruzagi Willy Brandtek 1960ko hamarkadaren bukaeran eta 1970ekoaren hasieran indarrean jarri zuena.

Funtsean, *Ostpolitik*-ak -‘ekialdeko politika’ esan nahi du alemanez- Alemaniak Ekialdeko Europako herrialdeei begira egin beharreko zabalkunde handia bultzatu zuen. Aurrera egiteko, ordura arte indarrean egon zen Hallstein Doktrina atzean utzi zuen. Haren arabera, Alemaniako Errepublikak Federala zen Alemaniaren ordezkari bakarra, eta zehazten zuen Mendebaldeko Alemaniak ez zuela inongo lotura diplomatikorik izango Ekialdeko Alemaniarekin harremanak zituenarekin, salbu eta Sobietar Batasunarekin.

Willy Brandtek finkatu zuen *Ostpolitik* Alemaniako lehen ministro aritu zenean (1966-1976) eta biziki areagotu zuen 1969tik eta 1974ra Alemaniako kantzilerra izan zenean. *Ostpolitik*-en ondorioz akordio ugari sinatu ziren Sobietar Batasunarekin eta Ekialdeko Europako gainerako herrialdeekin, eta Alemaniako barne egoerari begira, horrek ekarri zuen bi Alemanien batasuna 1990ean. Brandt komunismoaren aurkako sutsua zen, baina, aldi berean, ezinbestekoa ikusten zuen ekialderanzko zabalkunde hori, eta funtsean, politika horren jarraitzaile izan dira Alemaniako ondorengo ia mandatari guztiak, hasi Helmut Kohl-etik eta Angela Merkeleraino. Azken honen garaian hasi zen desegiten *Ostpolitik*, hainbat faktoreren ondorioz, eta nagusiki Errusiak 2014an Krimea inbaditu ondoren.

GASAK LOTUTAKO HARREMANA

Alemania bien baturak herrialdearen hazkunde ekonomiko itzela ekarri zuen eta lokomotora germaniarra ziztu bizian sartu zen XXI. mendeko Europar Batasunaren ekonomiaren buruan. Errusiarekin eraikitako harremana klabea izan zen horretan, hamarkadetan Alemaniak hango gas merkea erabili baitzuen ekonomiaren erregai moduan. Bi herrialdeak batu izan dituzten Nord Stream1 eta Nord Stream2 gas hodiak izan dira harreman zabal horren zilborresteak. 2022ko irailaren 23an sabotaje batean bi hodiak lehertu zituzten.

Lehena 2011n jarri zen indarrean eta bigarrena eraikita zegoen, baina martxan abiatu barik.

Pulitzer kazetaritza saria duen Seymour Hersh kazetari estatubatuarren salaketaren arabera, AEBetako armadak egin zuen sabotajea. 2023ko irailean argitara emandako erreportaje luzean azaldu zituen auziaren nondik norakoak. Sabotajea gertatu eta gutxira gaiaz galdetu zioten Antony Bynken AEBetako Estatu idazkariari eta horrela erantzun zuen hark: “Aukera aparta da Errusiarekiko menpekotasun energetikoa amaitzeko, eta beraz, Vladimir Putini bere asmo inperialetan aurrera egiteko energiaren arma kentzeko. Hori oso garrantzitsua da eta aukera estrategiko asko zabaltzen ditu datozen urteetarako”.

AEBek inoiz ez dituzte gogo handiz ikusi ez Europar Batasuna indartzeko Alemaniak eta Frantziak emandako urratsak, ezta Alemaniaren eta Errusiaren arteko harreman ekonomiko sakonak. Errusiako gasak bereziki berotu izan du Alemaniako ekonomia, baina baita mendebaldeko beste estatu batzuetakoa ere. Hersh ek idatzitako artikulu luze hartan esaten denez, Errusiak hainbat urteetan hornitu izan zuen bere aurrekontuaren ia erdia gasa eta petrolioaren salmentarekin.

Funtsean, horrek indartzen zuen Errusia eta EBko herrialdeen harremana, baina gainera, Putinen gas merkea erosiz gero, EBko herrialdeek ez zuten erosiko AEBetako gas likidoa, Errusiakoa baino arras garestiagoa. Norbait, beraz, lehertu zituen Nord Stream hodiak eta kito. AEBetatik saiatu dira gas hodiaren sabotaje horiek Ukrainari bizkarreratzen, baina oraingoz inork ez du Hersh-ek beste azalpen sinesgarri eman. Bere lehenengo agintaldian (2017-2021), Donald Trumpek agertu zituen Europarekiko harremanak aldatzeko lehen zantzu batzuk. Bigarren honetan desio haiek gauzatzen hasi bide da apurka, nahiz eta oraindik inork ez dakien Ekialdeko Urruna jo puntuan duen begirada berria zertan zehaztuko den. Ezin da ahaztu Trump Europar egiten ari den guztia, bertan diru gutxiago jartzeko saioa dela, indarrak egiazko etsaiaren aurrean jartzeko: Txinaren aurrean.

“BILATU ERRUSIAREN BAZKIDETZA”

Hori da Jeffrey Sachs ekonomialari estatubatuarrek Europako Legebiltzarrean

EBko agintariei otsailean aholkatu berri diena. Sachs Sobietar Batasuna desegin ondoren Errusian egin zen “txoke terapia”-ren arkitektoa izan ei zen eta harrezkero maiz ibili da Errusian eta Ukrainan, sarri aholkulari lanetan. Bere hitzaldi luzea bolo-bolo ibili da hainbat hedabide eta sare-sozialetan, eta hartan adierazten du Errusiak eta EBk ekonomia osagarriak dituztela eta gerra baino era guztietako lankidetzak bultzatu beharko luketela, AEBen gerizpetik at bestelako Europa eraikitzeko.

“Ez zaitezte joan Washingtonera eskale gisa -amaitu zuen Sachs-ek-. Horrek ez dizue lagunduko. Areago, seguru enik haren krudelkeria akuilatuko du. (...) Mesedez, izan ezazue zuen atzerri politika. Luzaro bizi behar duzue Errusiaren ondoan, beraz negoziatzen ezazue harekin. Seguratsunari dagokionez, egiazko arazoak dituzue, bai Europak bai Errusiak, baina handikeriak eta Errusia fobiak ez dizute horiek konpontzen lagunduko, ezta Ukrainaren segurtasunari ere. AEBek ekin zioten abentura horri [Ukrainako gerra], orain zuek zarete gerraren animatzaile sutsuenak, eta gerrak dagoeneko milioi bat biktima ukrainar sortu ditu”. ●

Koop
mitxelena
MEKANIZATUAK
Neurri handiko piezen
mekanizazioan espezialistak

LRQA CERTIFIED AS 9100

LRQA CERTIFIED ISO 9001

Ezizgo industrialdea 21, HERNANI
943 55 25 12 - 16
info@talleresmitxelena.eus
www.talleresmitxelena.eus